

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Żeby Polska była Polską

Author: Adam Antoniewicz

Citation style: Antoniewicz Adam. (2018). Żeby Polska była Polską. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 369-371). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Żeby Polska była Polską

O cytacie

Cytat pochodzi z refrenu pieśni *Żeby Polska była Polską*, napisanej przez Jana Pietrzaka (tekst) oraz Włodzimierza Korcza (muzyka), i jest wołaniem o ocalenie prawdziwej tożsamości Polski. W poszczególnych strofach rozwijane są myśli o historii: „Puszcz odwiecznych, pól i stepów / Nasz rodowód, nasz początek / Hen, od Piasta, Kraka, Lecha”, kultywowaniu tradycji i kultury polskiej: „Książd Ściegienny wznosił modły / Opatrywał wóz Drzymała / Dumne wiersze pisał Norwid”, oraz przeciwstawianiu się obcym najeźdźcom: „Kiedy obce wiatry gnały / Obce orły na proporcach / Przy ogniskach wybuchała / Niezmożona nuta swojska”.

Jan Pietrzak napisał tę piosenkę w 1976 roku, kiedy wydawało się, że nie ma żadnej nadziei na jakiegokolwiek zmiany w kraju. Chciał zamaniifestować swoje marzenie o niepodległej Polsce. Autor w trudnym dla państwa czasie, kiedy przy władzy byli komuniści zależni od Związku Radzieckiego, a Polacy mieli świadomość iluzorycznej niezależności oraz powolnej degrengolady tożsamości i kultury polskiej, przypomniał postawę poprzednich pokoleń Polaków w walce o niepodległą ojczyznę i wezwał do podjęcia działań przeciw wszechogarniającemu marazmowi i zniechęceniu.

O autorze i jego twórczości

Jan Pietrzak (ur. 1937) – znany jest przede wszystkim ze swojej twórczości satyrycznej, kabaretowej, a także jako autor i wykonawca wielu piosenek. Jest również felietonistą oraz gospodarzem programów telewizyjnych. Na początku lat 60. Pietrzak dołączył do KLUBU HYBRYDY, w którym związał się ze studenckim Teatrem Hybrydy, wystawiającym zarówno spektakle dramatyczne, jak i kabaretowe. W 1967 roku założył własny kabaret POD EGIDĄ, w którym współpracował z innymi polskimi artystami i aktorami.

Twórczość Pietrzaka oscyluje między SATYRĄ a lekkimi utworami o zabarwieniu komediowym, komentującymi zastaną rzeczywistość społeczno-polityczną, wyśmiewającymi wszelkie absurdy i wytykający-

mi prowincjonalność, małośćkowość oraz obłudę. W swoim repertuarze posiada również teksty o poważniejszym tonie, które charakteryzują się patriotyczną postawą, nawołują do pamiętania o przeszłości i bycia wiernym swoim zasadom. Satyryk jest autorem innych popularnych bon motów, które znaleźć można na jego oficjalnej stronie, np.: „Nie ma wolności bez wesołości!”, „Życie jest za krótkie, by żyć byle jak!”.

W 1995 roku Jan Pietrzak był jednym z 13 kandydatów w wyborach prezydenckich w Polsce (ostatecznie wygrał Aleksander Kwaśniewski). Wielokrotnie odznaczano go za wkład w kulturę polską, m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Nawiązania

Utwór *Żeby Polska była Polską* Pietrzak wykonał na KRAJOWYM FESTIWALU PIOSENKI POLSKIEJ W OPOLU w 1981 roku, co przyniosło mu główną nagrodę – Karolinę. W latach 80. XX wieku piosenka *Żeby Polska była Polską* stała się przejawem pragnień, oczekiwań milionów Polaków i pełniła funkcję pieśni hymnicznej wspierającej działania SOLIDARNOŚCI.

Tytuł pieśni – *Let Poland be Poland* – cytowali w swoich przemówieniach prezydent Stanów Zjednoczonych Ronald Reagan i królowa brytyjska Elżbieta II.

Warto wiedzieć

- KLUB HYBRYDY – jeden z najstarszych i najbardziej znanych klubów studenckich w Polsce, założony w 1957 roku w Warszawie. Był ostoją dla młodych muzyków, artystów, aktorów i wszystkich zafascynowanych kulturą, głównie zachodnią. Odbywały się tam koncerty muzyki jazzowej, pokazy filmowe, konkursy literackie i plastyczne. W działalność klubu byli zaangażowani późniejsi sławni artyści, m.in. Edward Stachura (zob. **Życie to nie teatr*), Jan Kreczmar, Wojciech Młynarski czy Janusz Kofta. Klub był także azylem dla osób, które przez swoje wystąpienia artystyczne były represjonowane przez ówczesne władze.
- KRAJOWY FESTIWAL PIOSENKI POLSKIEJ W OPOLU (KFPP Opole) – ogólnopolski festiwal muzyczny, organizowany od 1963 roku. Stanowi on co roku (z wyjątkiem 1982 roku, kiedy nie odbył się ze względu na wprowadzony w Polsce stan wojenny) podsumowanie sezonu (trwającego od festiwalu do festiwalu) pracy artystycznej zespołów muzycznych,

piosenkarzy, a także kabaretów. Podczas festiwalu debiutują również młodzi artyści oraz prezentowane są utwory premierowe.

- **POD EGIDĄ** – kabaret, który powstał z inicjatywy Jana Pietrzaka w 1967 roku. Zespół artystyczny tworzyli znani polscy artyści, aktorzy, kompozytorzy, m.in.: Barbara Krafftówna, Ewa Błaszczyk, Ewa Dałkowska, Piotr Fronczewski.
- **SATYRA** – zob. **My rządźim światem, a nami kobiety*
- **SOLIDARNOŚĆ** – zob. **Wyrwij murom zęby krat*

Z opracowań

Zgodę na wykonanie *Żeby Polska była Polską* otrzymałem w 1977 roku, kiedy po blisko rocznej przerwie zaczynaliśmy grać w lokalu Melodia. Początkowo sam nie byłem pewny, czy tego rodzaju utwór mieści się w stylu naszego kabaretu. Koledzy też mieli spore wątpliwości, niektórzy wręcz odsyłali mnie z tą pieśnią na Festiwal Piosenki Żołnierskiej w Kołobrzegu. Kompozytor, Włodzimierz Korcz, jako pierwszą wersję melodii zaproponował coś skoczego, właśnie w klimacie festiwalowym. Jakoś nie pasowała mi ta forma muzyczna. Podsunąłem Korczowi pomysł, żeby to miało klimat tęsknej dumki przy ognisku, i to mu się znakomicie powiodło. Powstała melodia doskonale oddająca intencję tekstu.

Pietrzak 2010, 91

Bibliografia

Pietrzak J., 2010: *Jak obaliłem komunę*. Łomianki.
<http://janpietrzak.pl/informacje/biografia> [dostęp: 15.10.2016].

Adam Antoniewicz